

1 oktober 2018

ING Focus – Beleggen

Hoe kunnen beleggers bijdragen tot een duurzame wereld en tegelijkertijd een rendement behalen?

In de voorbije jaren is de aandacht voor duurzaamheid sterk toegenomen. En dankzij de technologische en socio-economische trends zal dit in de komende jaren nog belangrijker worden. Voor beleggers biedt dit kansen om bij te dragen tot een meer duurzame wereld en tegelijkertijd een rendement te bekomen. Maar hoe kunnen beleggers duurzaamheid integreren in een beleggersstrategie? En rendeert duurzaam beleggen echt?

Volgens de Verenigde Naties (VN) is onze samenleving duurzaam als het voldoet aan de behoeften van vandaag zonder dat de mogelijkheden van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien beperkt worden. Dit is een zeer algemene definitie en de meeste mensen kunnen zich hierin wel vinden. De concrete invulling ervan kan wel voor onenigheid zorgen. Het is immers moeilijk om objectief vast te stellen vanaf wanneer de behoeften van toekomstige generaties beperkt worden.

Belangrijk is ook dat duurzame ontwikkeling niet enkel gaat over het beperken van de negatieve impact van de mens op het milieu, ook al is dat een erg belangrijk onderdeel. Van de 17 doelstelling die de VN overeen kwamen in 2015 omtrent duurzame ontwikkeling zijn er 11 die niet rechtsreeks met het milieu te maken hebben (zie Figuur 1). Armoedebestrijding, het verminderen van ongelijkheid en het nastreven van een gezonde arbeidsmarkt staan bijvoorbeeld ook op de lijst.

Fig 1 De 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties

Steven Trypsteen
Economist
Brussels +32 2 547 33 79
steven.trypsteen@ing.com

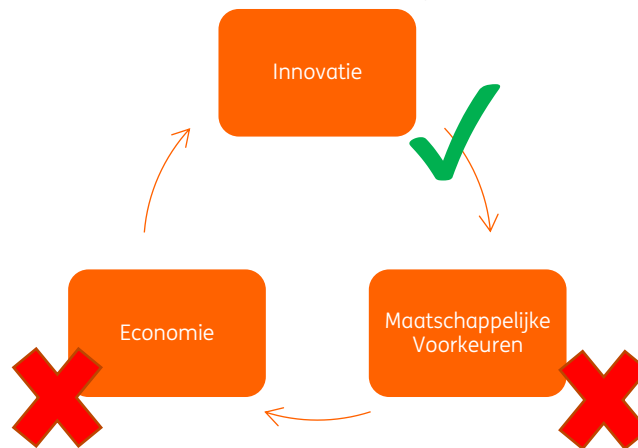
Bron: Verenigde Naties

Ook al is duurzaamheid dus een breed concept, toch associëren de meeste Belgen vooral de milieuproblematiek met duurzaamheid. Volgens een studie van NN Investment Partners¹ is de top drie van duurzaam gedrag volgens de Belgen het vermijden of recyclen van huishoudelijk afval, het energie- en waterverbruik van een woning verbeteren en producten kopen die lokaal geproduceerd worden. Maatschappelijke vraagstukken, zoals bijvoorbeeld kinderarbeid of corruptie, worden minder gezien als onderdeel van duurzaamheid.

Wat duwt ons in de richting van een meer duurzame samenleving?

De weg naar een meer duurzame wereld is niet zonder obstakels. Soms is een meer duurzame oplossing technologisch niet haalbaar en technologische uitvoerbaarheid op zich is bovendien niet voldoende. Het moet ook rendabel zijn en de consumenten moeten duurzaamheid belangrijk vinden. De uitvinding van de elektrische wagen is hiervan een mooi voorbeeld. Zo reden er eind 19de eeuw al elektrische taxi's in Londen en New York. In het begin nam hun marktaandeel toe, maar toen de verbrandingsmotor op de markt kwam, stierf de elektrische wagen een stille dood. De elektrische wagen was in vergelijking met de verbrandingsmotor veel duurder en dus niet rendabel. Er was toen ook nog geen sprake van de grote milieuproblemen die de verbrandingsmotor met zich meebrengt en dus ging de consument voluit voor het goedkopere alternatief (zie Figuur 2).

Fig 2 De elektrische auto brak niet door begin 19de eeuw

Elektrische wagen gebouwd door Thomas Parker. Foto van 1895.

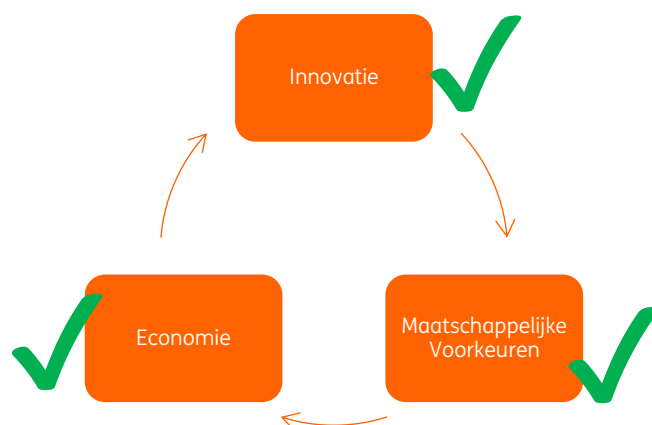
Bron: Wikipedia

Bron: ING

Vandaag leven we ook in een tijd waarin technologische vooruitgang in een stroomversnelling zit. Het lijstje van tot de verbeelding sprekende innovaties wordt steeds langer, van 3D printers die een huis printen tot een robot die een salto doet. De grote vraag is of de innovaties van vandaag ons werkelijk in de richting van een meer duurzame wereld duwen. Volgens ons is het antwoord daarop ja, want ook de maatschappelijke voorkeuren en de economische haalbaarheid evolueren ook in die richting (zie Figuur 3). De doelstellingen omtrent duurzame ontwikkeling van de VN tonen aan dat wereldleiders zich bewust zijn van de noodzaak ervan. De voorkeuren van de consument evolueren ook richting duurzame producten en duurzaamheid wordt zelfs steeds meer gebruikt als verkoopargument. Het toepassen van duurzame productiemethoden en het ontwikkelen van duurzame goederen en diensten wordt ook steeds meer economisch haalbaar. In wat volgt gaan we dieper in op de verschillende krachten (innovatie, economie en maatschappelijke voorkeuren) die de evolutie naar een meer duurzame wereld ondersteunen.

¹ NN Investment Partners onderzocht in juni 2018 hoe de Belgen kijken naar duurzaamheid en duurzaam beleggen. Klik [hier](#) om deze studie te openen.

Fig 3 Alle factoren ondersteunen vandaag de evolutie naar duurzaamheid

Bron: ING

Maatschappelijke voorkeuren

Burgers vinden duurzaamheid steeds belangrijker en ook op politiek vlak gebeurt er heel wat. Het bestaan van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen is hier een voorbeeld van. Het beperken van de CO₂-uitstoot om klimaatverandering tegen te gaan is er één van de doelstellingen die terecht veel aandacht krijgt.

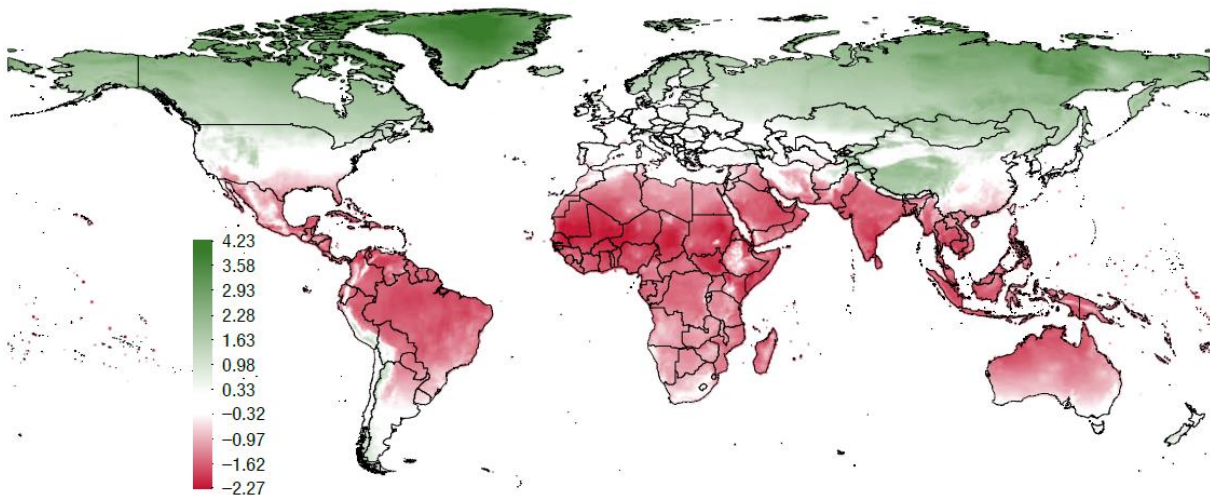
Het feit dat de aantasting van het milieu voelbaarder wordt, zorgt ook voor een groeiend besef. De opwarming van de aarde vergroot de frequentie van natuurrampen, zoals hittegolven en orkanen. Het zorgt ook voor extra milieuproblemen zoals het verzuren van de oceanen, wat het visbestand negatief beïnvloedt. De opwarming van de aarde doet het zeeniveau stijgen wat het aantal klimaatvluchtelingen doet toenemen.

Ook voor de economie en de welvaart zijn er duidelijke negatieve gevolgen. Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) bestudeerde wat het effect is van een temperatuurstijging op het inkomen per hoofd. Andere gevolgen van klimaatverandering, zoals een stijging van het aantal natuurrampen, werden niet opgenomen in de studie. In landen waar de gemiddelde temperatuur hoger dan 13°C à 15°C is, doet een temperatuurstijging de economische activiteit dalen. In landen met een gemiddelde temperatuur lager dan 13°C à 15°C heeft een temperatuurstijging een positief effect op de activiteit. De effecten van een opwarming van de aarde zijn dus niet gelijk verdeeld (zie Figuur 4). Aangezien de negatieve effecten zich vooral voordoen in de landen waar de meerderheid van de mensheid leeft, is de globale impact op de welvaart negatief, ook al zijn de effecten voor de meeste Europese landen, waaronder België, neutraal.

Het weer heeft een effect op de economie via verschillende kanalen. Een direct effect is er uiteraard op de landbouwproductie. Er is geen invloed op de toegevoegde waarde van de dienstensector, maar de verwerkende nijverheid wordt wel beïnvloed via het effect op de productiviteit, investeringen en het arbeidsaanbod:

- **Productiviteit:** Hitte vermindert de prestatie van zowel cognitieve als fysieke taken wat de productiviteit niet ten goede komt. Veranderingen van het weer kan ook tot politieke instabiliteit en conflicten leiden, wat ook niet goed is voor de productiviteit.
- **Investerings:** Verandering van het weer kan ervoor zorgen dat er minder middelen zijn om te investeren. Weerschokken kunnen ook een negatief effect hebben op het inkomen en dat maakt financiering duurder, wat de investeringen negatief beïnvloedt.
- **Arbeidsaanbod:** Een heter klimaat zorgt voor hogere sterftecijfers en verkleint het arbeidsaanbod.

Fig 4 Het effect van een 1°C stijging van de temperatuur op het inkomen per hoofd (in %)

Bron: Internationaal Monetair Fonds

Een ander effect van de klimaatproblematiek voor de economie is dat er een groter risico ontstaat voor de financiële stabiliteit. Financiële instellingen kunnen bijvoorbeeld zware verliezen oplopen doordat het onderpand van leningen aan consumenten en bedrijven verwoest wordt door natuurrampen. Verzekeringsmaatschappijen kunnen ook onder druk komen als er steeds meer verzekeringsclaims zijn door extreme weersomstandigheden. Maar ook de evolutie naar een koolstofarmere economie verhoogt het financiële risico. Zo kunnen er verliezen gemaakt worden via de directe blootstelling aan koolstofintensieve industrieën, zoals olie-, gas-, koolproductie en transport, vastgoed en landbouw. Het beheren van klimaatrisico zal dus steeds belangrijker worden binnen het risicomanagement van een bedrijf en dus ook voor een investeerder.

De groeiende interesse in duurzame ontwikkeling is dus een combinatie van twee factoren. Aan de ene kant is er een verschuiving van de voorkeuren van de consument naar meer duurzame goederen en diensten. Aan de andere kant worden de effecten van klimaatverandering steeds voelbaarder in ons dagelijks leven of in onze vooruitzichten en dus groeit het besef dat de evolutie naar meer duurzaamheid noodzakelijk is.

Innovaties

Technologische innovaties zorgen er voor dat we evolueren naar een meer duurzame wereld. Via 3D printen kan het materiaalgebruik bijvoorbeeld verlaagd worden. Het kan ook voor lagere transportkosten, zowel financieel als voor het milieu, zorgen. Internet of Things (IoT) laat dan weer toe dat machines in contact staan met elkaar en met de mens. Op die manier kunnen apparaten laten weten als er een onderhoud of herstelling moet gebeuren. Het apparaat kan zo langer gebruikt worden, wat dus tot een lagere milieu-impact leidt.

Ook de innovaties die nieuw leven blazen in de elektrische wagen kan de milieu impact van de mens doen dalen. De technologie bestaat al langer, maar heeft de voorbije jaren opnieuw de wind in de zeilen. Door technologische vernieuwing zijn de prijzen van de lithium-ion-batterijen tussen 2010 en 2017 met 79% gedaald. In vele landen ondersteunt de overheid deze evolutie ook, via fiscale stimulansen en/of via een verbod van dieselmotoren. Volgens Bloomberg New Energy Finance zal in 2040 55% van alle nieuwe aangekochte auto's elektrisch zijn. Tegen dan voorzien ze dat 33% van alle auto's in de wereld elektrisch zullen zijn, een scherpe stijging dus in vergelijking met de 1,5% vandaag.

De positieve milieu-impact van elektrische wagens is echter niet gegarandeerd. Zo gaat de ontginning van lithium en kobalt, die cruciaal zijn voor de lithium-ion-batterij, gepaard met negatieve milieu-effecten. Voor de ontginning van lithium is immers veel water nodig. En op de zoutvlaktes van Chili en Argentinië, waar de meeste lithium vandaan komt, is

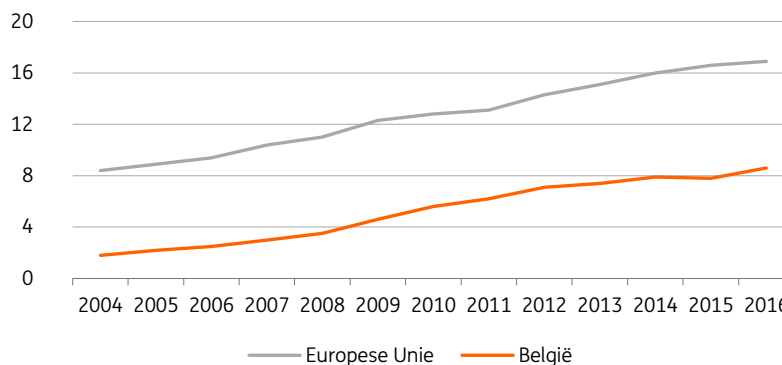
water schaars. De ontginning van lithium heeft daar dan ook negatieve gevolgen op de lokale bevolking en fauna en flora. Er worden bovendien giftige chemicaliën gebruikt die kunnen leiden tot milieuverontreiniging. De ontginning van kobalt is ook vervuilend, maar er zijn ook bekommernissen over corruptie en werkomstandigheden. Zo komt meer dan 50% van alle kobaltproductie uit de Democratische Republiek Congo. Volgens Transparency International is dat land één van de meest corrupte landen ter wereld en de lokale mijnindustrie staat bekend om de slechte werkomstandigheden en zelfs kinderarbeid.

Creatief inzetten van technologie

De Oostenrijkse stad Graz en de Bulgaarse stad Sofia experimenteren met elektrische bussen met lichte batterijen die heel snel opladen. Terwijl passagiers op- en afstappen laadt de batterij opnieuw op voor ongeveer 30 seconden en daarmee kan de bus opnieuw zo'n vijf kilometer rijden tot de volgende stop.

Bij het evalueren van de totale milieu-impact van elektrische auto's, speelt de energiebron die gebruikt wordt voor het opladen van de batterijen ook een belangrijke rol. Indien de elektriciteit opgewekt wordt via koolcentrales, wat de grootste CO2 uitstoot heeft, dan zal de balans voor het milieu niet positief zijn. Om duurzaam te zijn, moet een elektrische wagen dan ook gebruikmaken van een duurzame energiebron. Volgens de statistische dienst van Europa (Eurostat) komt slechts 17% van de Europese energieconsumptie in 2016 uit hernieuwbare bronnen, zoals zon en wind. Voor België ligt dat percentage nog lager op 8,7%.

Fig 5 Het aandeel van de energieconsumptie uit duurzame bronnen stijgt elk jaar

Bron: Eurostat

Gelukkig wordt de technologie om duurzame energiebronnen, zoals wind- en zonne-energie, te ontginnen steeds beter en dat doet het aandeel van hernieuwbare energie stijgen (zie Figuur 5). En steeds meer bedrijven kondigen projecten aan zonder overheidssteun.

Innovatie speelt dus een cruciale rol in de evolutie naar een meer duurzame wereld. Maar we mogen niet naïef zijn. De voordelen van een bepaalde oplossing moeten geëvalueerd worden aan de hand van technische en objectieve criteria. Bepaalde innovaties breken bovendien niet altijd door. Vele projecten draaien op niets uit en andere zijn de winnaars van morgen. Eén ding is zeker, zonder innovatie komt de doelstelling van een meer duurzame wereld in conflict met het behoud van onze huidige levensstandaard.

Ramen worden zonnepanelen

Tussen de glaslagen voegt men water met nanodeeltjes die de energie opnemen en omzetten naar elektriciteit die in het gebouw kan gebruikt worden. Het water met nanodeeltjes tussen de glaslagen zorgt ook voor een filter die de warmte buiten houdt. Zo is er ook minder energie nodig om het gebouw te koelen.

Economische haalbaarheid

Het groeiende maatschappelijke besef dat een meer duurzame wereld noodzakelijk is en de innovaties die duurzame oplossingen mogelijk maken, zorgen er op zich voor dat bedrijven op de duurzame kar springen. Dit gaat niet alleen over het aanbieden van duurzame goederen en diensten, maar ook over het aanpassen van bedrijfsmodellen. Er wordt al heel wat geëxperimenteerd met nieuwe bedrijfsmodellen die een duurzamer productieproces rendabel maken. Het productiemodel waar bedrijven een dienst in plaats van een product aanbieden, licht in plaats van lampen bijvoorbeeld, is hiervan een mooi voorbeeld. In dit bedrijfsmodel wordt de consument geen eigenaar van een product en hoeft dus enkel te betalen voor de dienst die het goed levert. Dit model zou de levensduur en de recyclagemogelijkheden van producten kunnen vergroten. Omdat het eigendomsrecht van het product bij de producent blijft, heeft hij er alle belang bij om rekening te houden met wat er gebeurt op het einde van de levenscyclus. Het is tevens in zijn belang om het product goed te onderhouden zodat de levensduur maximaal wordt.

Als deze nieuwe bedrijfsmodellen winstgevend blijken, dan worden alle elementen om de economie duurzamer te maken en vooruit te helpen samengebracht. Doordat er vandaag veel innovatie is en dat consumenten steeds meer open staan voor duurzaamheid, zijn het vandaag zo'n interessante tijden.

Hoe kan een beleggingsstrategie inspelen op de duurzaamheidstrend?

In de beleggerswereld staat duurzaam beleggen vaak synoniem met beleggen volgens ESG-criteria. ESG staat voor “*Environment, Social and Governance*” en dus worden zaken zoals milieu-impact (environment), relatie met externe partijen (social) en bestuurskwesties (governance) in rekening genomen. In Tabel 1 vind je een aantal kwesties die in het algemeen als ESG-kwesties aanzien worden. Duurzaam beleggen gaat dus niet enkel over het milieu, maar ook over hoe werknemers, leveranciers of klanten worden behandeld en ook over het gevoerde beleid van een bedrijf of land. In tegenstelling tot traditionele beleggingsstrategieën, waar alleen naar de financiële kant wordt gekeken, houdt een duurzame beleggingsstrategie dus ook rekening met niet-financiële variabelen.

Het opnemen van ESG-kwesties in een beleggingsstrategie is echter geen nieuw fenomeen. Investeerders nemen al vaker zulke zaken op door bijvoorbeeld reputatierisico in te schatten of veranderingen van wetgeving te voorzien. Maar vandaag gaan sommige investeerders verder en schenken ze op een systematische manier aandacht aan relevante en voelbare ESG-kwesties. Wat die relevante en voelbare ESG-kwesties zijn, hangt wel af van de investeerder. Er is dus geen gestandaardiseerde manier van ESG-beleggen. Gelukkig leveren banken en vermogensbeheerders financiële producten waar al die keuzes al gemaakt zijn, zodat het voor de investeerder gemakkelijker wordt.

Wat opvalt is dat ESG-kwesties moeilijk in geldwaarde te vatten zijn. Wat is bijvoorbeeld de impact op bedrijfswinsten van een hoog personeelsverloop omdat de arbeidsvoorwaarden slecht zijn? Of van een kleinere biodiversiteit? Om deze zaken toch op een consistente manier in rekening te nemen, worden bedrijven en landen gescreend op ESG-kwesties. Bank of vermogensbeheerders kunnen deze analyse intern doen of ze uitbesteden aan gespecialiseerde bedrijven, zoals Vigeo Eiris of Sustainalitics. Vaak wordt er een ESG-score aan een belegging gegeven om verschillende investeringen gemakkelijker te kunnen vergelijken. Morningstar, een bekende leverancier van onderzoek naar investeringen, geeft bijvoorbeeld een Sustainability Rating op basis van onderzoek van Sustainalitics aan fondsen.²

² Morningstar doet dit voor fondsen die voor ten minste 50% van hun vermogen hebben belegd in bedrijven die een ESG-rating van Sustainalitics hebben.

Tabel 1: Voorbeelden van ESG-kwesties

Milieu-impact (<i>Environment</i>)	Relatie met externe partijen (<i>Social</i>)	Bestuurskwesties (<i>Governance</i>)
• Klimaatverandering en CO2-uitstoot	• Tevredenheid van klanten	• Samenstelling van de raad van bestuur
• Lucht- en watervervuiling	• Databeheer en privacy	• Structuur van het auditcomité
• Biodiversiteit	• Diversiteit op de werkvloer	• Omkoping en corruptie
• Ontbossing	• Relatie met de gemeenschap	• Beloning van de bestuurders
• Energie-efficiëntie	• Betrokkenheid van de werknemers	• Lobbyen
• Afvalbeheer	• Mensenrechten	• Link met politieke partijen
	• Arbeidsvoorwaarden	• Regeling voor klokkenluiders

Bron: CFA Instituut

Welke strategieën?

Hieronder bespreken we zes strategieën die het mogelijk maken om ESG-kwesties op te nemen in een beleggingsstrategie. Deze strategieën sluiten elkaar niet uit en worden vaak gecombineerd.

- **Exclusie**

Een belegger kan er voor kiezen om bepaalde bedrijven of landen niet in zijn portefeuille op te nemen. Dit kan over specifieke bedrijven gaan, bijvoorbeeld bedrijven die de mensenrechten niet respecteren, maar ook over hele industrieën, bijvoorbeeld de tabaksindustrie. In landen waar zulke overwegingen opgenomen zijn in het wetboek, kan exclusie ook een wettelijke verplichting worden. In België is het bijvoorbeeld verboden om te investeren in of het financieren van bedrijven die betrokken zijn in de verkoop of gebruik van controversiële wapens zoals clusterbommen of wapens met verarmd uranium.

- **Best-in-class**

Het “best-in-class” principe selecteert activa met de beste ESG-prestatie in vergelijking met anderen in de sector. Het kan toegepast worden op basis van de ESG-score of op basis van de verandering van de ESG-score over de tijd. Hier worden dus geen bedrijven of landen uitgesloten. Zo’n strategie kan dus wel in een vervuilend bedrijf investeren, maar alleen op voorwaarde dat het de beste ESG-score heeft binnen de sector.

- **Actief eigendom**

Aandeelhouders kunnen in dialoog gaan met een bedrijf om beslissingen van het bedrijf te beïnvloeden omtrent ESG-kwesties. Ze kunnen gebruik maken van hun stemrecht of vragen stellen tijdens de algemene vergadering. Deze strategie staat in schril contrast met het verkopen of niet kopen van investeringen met dubieuze praktijken, zoals bij exclusie.

- **Thema-investeren**

Via deze strategie kan een investeerder inzetten op bepaalde maatschappelijke trends. Een aantal van die trends zijn gerelateerd aan ESG, zoals bijvoorbeeld propere technologie, groen vastgoed of gezondheidszorg, en dus valt dit ook onder duurzaam beleggen.

- **Impact investing**

Naast financiële doelstellingen worden er bij ‘impact investing’ ook duidelijke sociale en milieudoelstellingen opgesteld. Investeerders willen dus een impact

op sociale en milieukwesties en engageren zich om de doelstellingen te meten en te rapporteren. De doelstelling voor het financiële rendement variëren van enkel een behoud van kapitaal tot het risico-gecorrigeerde marktrendement.

- **ESG-integratie**

Bij ESG-integratie worden ESG-risico's en -opportuniteiten op een systematische manier opgenomen in de investeringsanalyse. Het is niet noodzakelijk dat er bepaalde criteria opgesteld worden voor het uitsluiten van bepaalde bedrijven, sectoren of landen (zoals in exclusie). Het opnemen van bedrijven die relatief gezien het beste scores op ESG-kwesties is ook niet noodzakelijk (zoals best-in-class). Gebruikers van deze strategie zijn zich bewust dat ESG-kwesties risico's met zich meebrengen en dus kan er gekozen worden om deze niet te nemen. ESG biedt uiteraard ook opportuniteiten en een ESG-analyse kan helpen om deze te identificeren.

Nadat de belegger de specifieke methode heeft gekozen (bijvoorbeeld exclusie, best-in-class, of een combinatie), moet de investeerder nog twee keuzes maken. Enerzijds moet hij nog bepalen welke specifieke ESG-kwesties belangrijk zijn voor hem. Een investeerder kan er bijvoorbeeld voor kiezen om enkel te focussen op milieu. Die keuze kan zelfs nog specifiek door bijvoorbeeld enkel te investeren in bedrijven met een goede prestatie omtrent klimaatopwarming. Daarnaast moet de investeerder bepalen hoe duurzaamheid vertaald wordt in concrete keuzes. Wil een investeerder beleggen in bedrijven met een gemiddelde ESG-score of enkel de top tien? Kan investeren in bedrijven die een participatie van meer dan 10% hebben in een bedrijf dat wapens produceert, of moet dat eerder 5% zijn? Heel wat concrete vragen dus waar investeerders een antwoord moeten op formuleren.

Duurzaam beleggen kan dus op veel verschillende manieren. Het klopt dat investeerders daardoor wat meer moeite moeten doen om te begrijpen hoe duurzaamheid precies vertaald wordt bij een specifieke bank of beleggingsfonds. Maar dit betekent ook dat er een ruimer aanbod kan worden gegeven aan klanten. Duurzaamheid heeft immers niet voor iedereen dezelfde invulling. De mogelijkheid om verschillende duurzame beleggingsstrategieën op de markt te brengen, zorgt er dan ook voor dat alle investeerders in hun behoeften voorzien zijn. Een te strakke definitie van duurzaam beleggen zou er bovendien voor kunnen zorgen dat bepaalde bedrijven die duurzaam willen evolueren, maar niet voldoen aan de definitie, niet worden opgenomen. Dit beperkt dan ook de mogelijkheden van zulke bedrijven en de mogelijkheid van de maatschappij om naar een meer duurzame samenleving te evolueren.

Rendeert duurzaam beleggen?

ESG-beleggen neemt meer variabelen op dan een strategie die puur op financiële indicatoren stoelt. De positieve impact voor mens, milieu en maatschappij van ESG-beleggen is duidelijk. Er wordt meer geïnvesteerd in bedrijven met een goede ESG-score met positieve gevolgen voor ons leefmilieu, de arbeidsomstandigheden en het bestuur van bedrijven. Maar wat met het financiële rendement? Hierover kunnen we ook positief zijn.

De overgrote meerderheid van academische studies concludeert dat er een positieve correlatie bestaat tussen de financiële prestatie van bedrijven en de ESG-score. De meta-studie van Friede, Busch en Bassen (2015) analyseerde de resultaten van ongeveer 2200 studies die de relatie tussen ESG en financiële prestatie onderzochten. 90% van de studies vindt geen negatieve relatie en de overgrote meerderheid vindt een positieve relatie. Een recente studie van MSCI (Giese, Lee, Melas, Nagy en Nishikawa, 2017) vindt ook een positieve relatie tussen ESG-score en de winstgevendheid (en ook met het dividend rendement). Het opnemen van ESG-variabelen om bedrijven en landen te beoordelen, loont dus de moeite.

We onderstrepen wel het belang van de investeringshorizon. Net zoals bij alle andere beleggingen schommelt de waarde van ESG-beleggen, wat dus risico voor de belegger met zich meebrengt. Maar ook hier wordt het interessant voor de belegger, want onderzoek toont aan dat schommelingen van ESG-beleggingen kleiner zijn op langere termijn door de extra risicofilters (Giese et al., 2017). Het risico op ernstige incidenten, die de waardering sterk negatief beïnvloeden, ligt bijvoorbeeld lager.

Fig 6 Duurzaam beleggen doet het financieel even goed als traditioneel beleggen

Noot: In euro. Waarde index in op 01/01/2013 = 100.
Bron: Thomson Reuters

De keerzijde van de medaille is wel dat het aantal mogelijke investeringen kleiner wordt indien men voor een ESG-belegging kiest, wat diversificatie dus moeilijker maakt. Dit zorgt ervoor dat afwijkingen ten opzichte van de “benchmark” op korte termijn groter kunnen zijn. Stel bijvoorbeeld dat de olieprijs sterk stijgt waardoor oliebedrijven het goed doen. Aangezien oliebedrijven minder aanwezig zijn in een ESG-portefeuille in vergelijking met een brede benchmark, zal de ESG-belegging het dan minder goed doen dan de benchmark.

Conclusie

Het besef dat de evolutie naar een meer duurzame wereld noodzakelijk wordt, groeit. De klimaatproblematiek is hierin cruciaal, maar duurzaamheid gaat verder dan dat. Ook de arbeidsvoorwaarden en een eerlijke verdeling van de welvaart zijn bijvoorbeeld belangrijk.

Het besef dat duurzaamheid noodzakelijk is, is echter niet genoeg. Ook innovaties moeten het technisch mogelijk maken en de productiekosten doen zakken om naar een duurzamere economie te evolueren met een gelijke of zelfs verhoogde levensstandaard voor de mens. Tenslotte moeten bedrijven via het aanpassen van hun bedrijfsmodel gebruik maken van de nieuwe technologie en inspelen op de grotere vraag naar duurzaamheid.

Voor beleggers biedt de duurzame trend uitdagingen, maar ook heel wat kansen. Onder de noemer van ESG-beleggen bestaan heel wat opties om duurzaam te beleggen. En deze strategie loont de moeite. Uiteraard is er de positieve impact op mens en milieu, maar ook het financiële rendement ontgoocht niet. Onderzoek toont aan dat het rendement op lange termijn minstens even goed kan zijn als bij een traditionele belegging, met bovendien een gemiddeld lagere volatiliteit. Alles tezamen genomen kunnen we dus concluderen dat beleggers via ESG-beleggen kunnen bijdragen aan een duurzamere wereld en tegelijkertijd een rendement behalen.

Bronnen

- Bloomberg New Energy Finance. 2018. Electric Vehicles Outlook 2018. <https://about.bnef.com/electric-vehicle-outlook/>
- Friede, Busch en Bassen. 2015. ESG and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies. *Journal of Sustainable Finance and Investment*. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20430795.2015.1118917#abstract>
- Guise G., LE Lee, D. Melas, Z. Nagy, L. Nishikawa. 2017. *Foundations of ESG investing. Part 1: How ESG Affects Equity Valuation, Risk and Performance*. MSCI. <https://www.msci.com/documents/10199/03d6faef-2394-44e9-a119-4ca130909226>
- Hayat U. and M. Orsagh. 2015. *Applications: The Six Methods for Considering ESG Issues*. CFA Institute <https://www.cfainstitute.org/en/advocacy/policy-positions/environmental-social-and-governance-issues-in-investing-a-guide-for-investment-professionals>
- IGBP, IOC, SCOR. 2013. Ocean Acidification Summary for Policymakers – Third Symposium on the Ocean in a High-CO2 World. International Geosphere-Biosphere Programme, Stockholm, Sweden. <http://www.igbp.net/publications/summariesforpolicymakers/summariesforpolicymakers/oceanacidificationsummaryforpolicymakers2013.5.30566fc6142425d6c9111f4.html>
- ING Nederland. Duurzaam beleggen. <https://www.ing.nl/particulier/beleggen/beursnieuws-en-actualiteit/duurzaam-beleggen/duurzaam-beleggen.html>
- NN investment Partners. 2018. *Focus Point: Op weg naar een meer duurzaam leven*. <https://www.nnip.com/web/file?uuid=f5b9fe0f-d008-467f-9f91-beccb206397b&owner=f23032d2-df50-4d07-915b-6143862fa2ea&contentid=14220>
- United Nations SDGs: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
- <http://www.fluidglass.eu/>

Disclaimer

Deze publicatie, opgesteld door de afdeling Economische en Financiële Analyse van ING België N.V. ("ING") is uitsluitend bedoeld ter informatie en houdt geen rekening met de beleggingsdoelstellingen, financiële situatie of middelen van een bepaalde gebruiker. De informatie in deze publicatie is geen aanbeveling om te beleggen en is geen juridisch, fiscaal of beleggingsadvies noch een aanbod of uitnodiging om financiële instrumenten te kopen of te verkopen. Alle redelijke maatregelen werden genomen om ervoor te zorgen dat deze publicatie niet onwaar of misleidend is, maar ING kan niet garanderen dat de informatie volledig is of de informatie meegedeeld door derden correct is. ING is niet aansprakelijk voor directe, indirecte of gevolgschade die voortvloeit uit het gebruik van deze publicatie, behoudens grove fout van ING. Tenzij anders vermeld, zijn eventuele opinies, voorspellingen of schattingen uitsluitend toe te rekenen aan de auteur(s), zoals deze gelden op de publicatiedatum. Bovendien kunnen deze zonder voorafgaande kennisgeving worden gewijzigd.

Mogelijk is de verspreiding van deze publicatie onderworpen aan wettelijke of reglementaire beperkingen in verschillende rechtsgebieden en wie die deze publicatie in handen krijgt, dient zich te informeren over, en zich te houden aan, deze beperkingen.

Op dit rapport zijn auteurs- en databankrechten van toepassing en dit rapport mag niet gereproduceerd, verspreid of gepubliceerd worden voor welke doeleinden dan ook zonder de voorafgaandelijke, uitdrukkelijke en schriftelijke toestemming van ING. Alle rechten voorbehouden. Aan de publicerende juridische entiteit, ING België N.V is vergunning verleend door de Nationale Bank van België en zij staat onder toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB), de Nationale Bank van België (NBB) en de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA). ING België N.V. is opgericht in België (ondernemingsnummer 0403.200.393 te Brussel).

Voor Amerikaanse beleggers: Wie dit rapport wenst te bespreken of transacties wenst uit te voeren met de effecten die hierin besproken werden, dient contact op te nemen met ING Financial Markets LLC, dat lid is van de NYSE, FINRA en SIPC en onderdeel is van ING, en dat de verantwoordelijkheid draagt voor de verspreiding van dit rapport in de Verenigde Staten conform de toepasselijke voorschriften.

Verantwoordelijke uitgever: Peter Vanden Houte, Marnixlaan 24, 1000 Brussel, België.